

מאורות אל העבר

כט כסלו תרעה | 17/12/1914

פליטים ארץ ישראלים במצרים לאחר גרוש יפו. ויקיפדיה, נחלת הכלל

יום חמישי השחור (גרוש יפו)

יפו. מלחמת העולם הראשונה, שפרצה כארבעה חודשים קודם לכן, התקרבה לאזור כאשר טורקיה הצטרפה לגרמניה ולאוסטרו-הונגריה במלחמתן נגד מדינות ההסכמה. רבים מיהודי הארץ, בעקבות ביטול הקפיטולציות (זכויות היתר לזרים), הוגדרו מחדש כ"אזרחים של מדינות אויב". שתי אפשרויות הונחו לפניהם: לעזוב את הארץ או להפוך לאזרח טורקי. היו שקיבלו את האזרחות הטורקית, היו שעזבו, והיו שהתמהמהו עם ההחלטה. באחרונים הלם ג'מאל פחה, מושל הארץ, ב"יום חמישי השחור" - חנוכה, כ"ט בכסלו תרעה" (17.12.1914). בשעות הצהריים פשטו מאות שוטרים וחיילים עם ערבים חמושים על השכונות היהודיות של יפו, גוררים לכיוון הנמל בכוח את היהודים שסירבו להפוך לטורקים. אנשים הוצאו מבתיהם, חולים ממיטותיהם, ילדים נלקחו כאשר הוריהם לא נמצאו, והורים לא הורשו לקחת את ילדיהם עמם. בלי אוכל ומים, ולאחר שנשדדו והוכו, הגיעו בספינות למצרים, שהייתה תחת השלטון הבריטי. "יש לנו עכשיו מושג נאמן מגירוש ספרד...אבוי, נגרשנו מגן עדננו". כך תיארה מגורשת במכתב לבעלה. אלפי המגורשים, ורבים שהצטרפו אליהם, שהו במחנות פליטים במצרים עד כיבוש הארץ בידי הבריטים ארבע שנים מאוחר יותר.